

Podstatná je cesta, nie medaily

Narodil sa v roku 1968 na Horehroní, detstvo a mladosť strávil v Heľpe a Hodruši-Hámroch. V roku 1993 utrpel pri autohavárii úraz, ktorý ho pripútal na invalidný vozík. Od roku 1993 sa začal aktívne venovať stolnému tenisu telesne postihnutých športovcov. Ako jediný z našich zdravotne znevýhodnených športovcov reprezentoval Slovensko už na šiestich paralympijských hrách s bilanciou štyri zlaté a jedna strieborná medaila. Medzinárodná stolnotenisová federácia ITTF ho v roku 2005 vyhodnotila ako najlepšieho stolného tenistu-vozičkára. Okrem aktívnej športovej kariéry sa stal aj funkcionárom v športe zdravotne znevýhodnených. V roku 2002 ho zvolili za predsedu Slovenského zväzu telesne postihnutých športovcov (SZTPŠ), o rok neskôr sa stal aj predsedom Slovenského paralympijského výboru (SPV) a tieto funkcie zastáva aj v súčasnosti. V roku 2006 mu prezident SR udelil Rad Ľudovíta Štúra III. triedy za mimoriadne významné zásluhy v oblasti rozvoja športu zdravotne znevýhodnených. Paralympionik dvadsaťročia a viacnásobný medailista z paralympijských hier, svetových a európskych šampionátov Ján Riapoš.

zhováral sa: Tibor Kollár
foto: Roman Benický
a archív Jána Riapoša

Narodil si sa v Heľpe, v malebnom prostredí horehronského regiónu. Čo v tebe evokuje tento kraj?

V prvom rade DOMOV. Domov je miesto, ktoré má človek vo svojom srdci. Nech som kdekoľvek vo svete, pri slove domov mám Heľpu. A taktiež Slovensko z Kráľovej hole. Vždy mám tento pohľad so sebou pri vztyčovaní vlajky, ak vyhrám nejaký turnaj. Je to miesto, kde nájdem oporu a pohladenie tela i duše. Miesto, kde sa vždy rád vraciam fyzicky i svojimi myšlienkami.

Na čo prvé si spomenieš, keď sa vrátiš do detstva?

Veľmi veľa pohybu. Mal som šťastie, že rodičia postavili náš dom blízko futbalového ihriska, takže moje prvé kroky boli na ihrisku. V zime to bolo korčuľovanie a lyžovanie. Pohyb vo všetkých formách vrátane domácich prác okolo domu.

Rozmýšľal si už vtedy intenzívnejšie aj nad svojím budúcim povoláním, prípadne športovou kariérou?

Futbal bol v tom čase najdôležitejší na svete a sníval som, že raz pôjdem do Brazílie a na Maracane nás bude vítať plný štadión ☺. A, verte-neverte, splnilo sa mi to, hoci trochu neskôr, keď som minulý rok dovedol na štadión výpravu Slovenska počas letných paralympijských hier v brazílskom Riu de Janeiro.

Mladosť si prežil aj v Hodruši-Hámroch. Čo ťa priviedlo z Horehronia do Štiavnických vrchov?

Samozrejme futbal. V tom čase tu bola strojárka škola, ktorá mala aj futbalovú triedu. Hrali sme druhú dorasteneckú ligu. Voľba teda padla na pokračovanie vo futbalovej kariére a štúdium. Tu som v roku 1986 aj zmaturoval.

Najťažšie obdobie svojho života si prežil po autohavárii v roku 1993. Čo sa vlastne vtedy stalo?

Po revolúcii v roku 1989 som začal podnikať, čo znamenalo menej pohybových aktivít a viac práce. Vo februári 1993 už moje telo neuneslo dlhodobú únavu a o šiestej ráno som počas šoférovania cestou do Bratislavy dostal mikrosmánok. Náraz do stromu a strižná sila pri náraze mi dolámali krčné stavce a prerušili miechu v krčnej oblasti.

Do akej miery a akým spôsobom ovplyvnila či zmenila táto udalosť tvoju súkromnú či pracovnú kariéru?

Dovtedy som vozičkár nejakou zvlášť nevnímal. Príchod do Národného rehabilitačného centra (NRC) v Kováčovej, kde som strávil po úraze deväť mesiacov, mi otvoril úplne novú kapitolu vnímania sveta. Ak sme tento rozhovor začali slovom domov,

▲ S rodičmi a bratom v roku 1972

tak aj národné rehabilitačné centrum patrí k môjmu domovu. Vďaka starostlivosti lekárov pod vedením prof. Malého som sa následne mohol „rozbehnúť“ za ďalším zdravým športovým životom.

Nehoda ťa pripútala na invalidný vozík. Aj potom si však našiel zmysel vlastného bytia a nevzdal si sa. Ako sa to dá?

Odpoveď je veľmi jednoduchá. NIKDY NESTRÁCAJ VIERU. Viera je cesta, a kde je cesta, tam je aj cieľ. Žiť život naplno, bez ohľadu na to, v akom zdravotnom stave sa nachádzame.

Na vysokej škole si vyštudoval sociálnu prácu. Kedy ťa začali zaujímať témy sociálnej problematiky?

Túto oblasť života, ktorú som dovtedy nepoznal, ovplyvnili autohavária a moje následné trvalé pripútanie k invalidnému vozíku. V NRC v Kováčovej som zrazu začal na vlastnej koži spoznávať sociálne dôsledky mojej havárie. Samozrejme, to ma neskôr inšpirovalo spoznať aj teóriu sociálnej práce na vysokej škole a možnosť porovnať ju s realitou fungovania. Následne som pokračoval v štúdiu na Vysokej škole sv. Alžbety v Bratislave, kde som si urobil rigorózne aj doktorandské štúdium.

▼ Medzi žiakmi – futbalistami ŠK Heľpa

▲ V rodinnom kruhu s manželkou, dcérami a vnučkou

Tvoj príbeh v knihe rozhovorov s Evou Bacigalovou vyšiel pod názvom Mal som (vždy) šťastie. Je to naozaj tak?

Ak niekoho zaujal môj príbeh, tak práve v tejto knihe nájde viacero odpovedí na túto otázku. Z môjho pohľadu mám stále šťastie, ak sa môžem každé ráno zobudiť, vidieť slnko, byť v blízkosti mojej manželky, rodiny a ľudí, ktorých milujem. V živote je najdôležitejšie správne si vybrať toho, s kým chceš spoločne kráčať vo svojom živote a o koho sa môžeš oprieť.

Ako si sa dostal k stolnému tenisu. Hrával si ho aj ako dieťa?

V Heľpe a na Horehroní nie je stolný tenis veľmi populárny, tak iba občas sme rekreačne prehadzovali loptičku hore-dole, hrali tzv. kolotoč a pod. K profesionálnemu stolnému tenisu som sa dostal až po úraze práve v Kováčovej a potom v Hlohovci pod vedením môjho trénera Janka Lackoviča. S ním som sa poznal už pred úrazom a vždy som si ho doberal, že čo to je za šport ☺.

Si pätnásobným paralympijským medailistom, z toho štyrikrát zlatým. Vieš byť ešte vôbec nejako motivovaný?

Šport je moja životná filozofia, ktorá pochádza ešte zo starej antiky, je založená na harmonizácii tela i ducha. V mojom prípade teda nejde o samotné medaily. Ako som už skôr uviedol, pre mňa je podstatná cesta k medailám. V súčasnosti veľmi tvrdo športovo na sebe pracujem, aby sa mi podarilo kvalifikovať sa na paralympijské hry v Tokiu v roku 2020.

Čo pre teba stolný tenis znamená? Je to v tvojom prípade len o tvrdom tréningu alebo pri ňom dokážeš aj relaxovať?

Všetko, čo človek v živote robí, treba robiť s láskou a potom to nebude pre neho záťažou, ale radosťou. Podobne je to v mojom prípade aj so stolným tenišom. Je zábavou, relaxom a motiváciou stále na sebe pracovať. Nie z povinnosti, ale z radosti. Šport je podceňovaný fenomén a je škoda, že na Slovensku nedostáva viac priestoru hlavne na školách a pri práci s mládežou.

V slovenských stolnotenisových súťažiach hráš striedavo 2. a 5. ligu. Ako reagujú „stojaci“ protihráči na vozíčkarov?

Zo začiatku to bolo náročné a komplikované, ale teraz predpokladám, že si už na mňa (nás) „zvykli“. Je dobré, že po podpise dohody medzi stolnotenisovými federáciami ITTF a IPC došlo k zjednoteniu pravidiel. Takže už vôbec nie je problém, aby proti sebe nastúpili vozíčkar a stojaci hráč. Ide o jasný príklad toho, ako by to mohlo fungovať v každej oblasti nášho života pri vytváraní podmienok pre osoby so zdravotným znevýhodnením.

Od roku 2003 si predsedom Slovenského paralympijského výboru. Ako si sa dostal k tejto funkcionárskej práci?

Už od roku 1993 som začal aktívne pracovať aj v tejto oblasti. V roku 1996 som sa stal predsedom športovo-technickej komisie stolného tenisu a založil som aj stolnotenisovú ligu vozíčkarov. Tá sa stále

▼ S priateľom Robom Opatovským pri odovzdávaní cien

▲ Na turnaji Slovak Open 2015

hráva a zúčastňuje sa na nej viac ako 50 vozíčkarov z celého Slovenska. Zakladal som viacero športových klubov, v ktorých som pôsobil na rôznych pozíciách. Následne som pracoval ako člen VV SZTPŠ a SPV, ktoré bolo založené až v roku 1995, takže som mohol aj aktívne pomáhať pri budovaní povedomia o paralympijskom športe.

Ako šéf národného zväzu telesne postihnutých športovcov a viacnásobný paralympijský medailista si sa stal akýmsi vyslancom slovenského paralympijského hnutia vo svete. Prirástlo ti k srdcu aj nejaké miesto za našimi hranicami?

Áno, aj cestovanie sa stalo neoddeliteľnou súčasťou môjho života. Prešiel som všetky kontinenty a mal som možnosť porovnávať Slovensko so zvyškom sveta. Je to neoceniteľná skúsenosť, za ktorú som veľmi vďačný. Najlepší dojem vo mne zanechali dve krajiny, kde je dominantná zelená farba. Nový Zéland a Slovinsko.

Kde na Slovensku dokážeš najintenzívnejšie oddychovať, prípadne sa tam rád vraciaš?

S manželkou sme si vytvorili domov, ktorému hovoríme „miesto, kde býva láska“. Sú to pre nás vzácne okamihy, keď môžeme spolu s našimi deťmi a blízkymi tráviť spoločné chvíle. To je pre mňa najlepší a najvzácnejší relax.

Máš radšej pasívny oddych v pokojnom prírodnom prostredí či skôr uprednostňuješ poznávací typ dovolenky?

Slovensko je nádherná krajina a jej spoznávanie mi stále robí obrovské potešenie a radosť. To platí aj o zahraničí. Poznanie a spoznávanie je pre náš život veľmi obohacujúce. Samozrejme, šport ma naučil, ako je potrebné sa starať aj o telo, takže správna regenerácia a oddych nemôžu chýbať. Čiže pre mňa je dôležitá kombinácia pasívneho oddychu aj poznávania.

Poznáš náš časopis Krásy Slovenska?

Áno, poznám, aj keď sa priznám, že nie pravidelne ho aj čítam. Všetko, čo máme, na to zabúdame,

▲ Na paralympijských hrách v roku 2012 v Londýne

a to, čo nemáme, za tým sa ženieme. Bohužiaľ, to platí aj o našom nádhernom Slovensku. Som rád, že tu máme časopis, ktorý pomáha zviditeľňovať Slovensko Slovákom. ●

▼ So zlatou medailou (Londýn 2012)

